

ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ ОПИСУ І ФОРМУЛИ ВІНАХОДУ

*Колосов О.Є., д.т.н., с.н.с., заслужений винахідник НТУУ «КПІ»,
патентний повірений України*

Колосов А.Е. Особенности составления описания и формулы изобретения.

Проанализированы некоторые особенности составления описания и формулы изобретения. Приведенные примеры формул изобретений «зонтичных» патентов и осуществлен их краткий анализ. Указано, что вследствие существования множества тонкостей и нюансов, такую работу оправданно отдавать на аутсорсинг профильным специалистам.

Ключевые слова: существенные признаки, формула, полезная модель, изобретение, патент

Kolosov O.Ye. Features of making the description and claims on invention.

The some of the features of the description and claims were analyzed. The examples of "umbrella's" patents claims and their brief analysis was given. Indicated that due to the existence of a multitude of subtleties and nuances, such work is justified to outsource for specialized professionals.

Keywords: essential features, claim, utility model, invention, patent

Вступ

Згідно ст.6 (що тлумачить умови надання правової охорони) Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [1], обсяг правової охорони, що надається, визначається формулою винаходу (корисної моделі). Тлумачення формули повинно здійснюватися в межах опису винаходу (корисної моделі) та відповідних креслень.

Також у ст.12 цього ж Закону [1], зазначено, що формула винаходу (корисної моделі) повинна виражати його суть, базуватися на описі і викладатися у визначеному порядку ясно і стисло.

Незважаючи на досить лаконічне детермінування вищезазначених вихідних положень Закону [1] щодо формули винаходу (корисної моделі), практика свідчить про те, що тут криється широке поле діяльності для винахідників, які бажають закріпити свої права на створювані ними винаходи (за аналогією з тим, що у нотній грамоті існує лише 7 нот, проте яку широчинь польоту для творчої діяльності вони відкривають для творців музичних творів!).

Слід також зазначити наступні нормативно-правові документи, що регламентують досліджуваний об'єкт: правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель, відображені в [2], а також правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель, що містяться в [3].

Детальне трактування особливостей формули винаходу (корисної моделі), зокрема, вимоги до неї, характеристика особливих випадків, формулювання і тлумачення суттєвих ознак, альтернативні ознаки, використання математичних виразів, структура формули, алгоритм складання формули, а також особливості складання формули в залежності від об'єкта винаходу (пристрій, пристрій у вигляді електричної схеми, речовина, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини, спосіб, винахід «на застосування»), аналіз типових помилок при складанні формул тощо подано в монографії [4], тому ми з вищезазначених питань відсилаємо читача до цього ґрунтовного джерела.

Зрозуміло, що враховуючи вищезазначене, та беручи до уваги один з численних і загальновідомих афоризмів російських письменників, відомих під псевдонімом Козьми Пруткова, «нельзя объять необъятное» (рос.), слід констатувати, що неможливо в одній статті охопити численні нюанси складання формули винаходу (корисної моделі).

Друга теза полягає в тому, що, як відомо, найбільш аргументованим підтвердженням теорічних положень є саме практика, тому насамперед слід відштовхуватись саме від практичних результатів легалізації затребуваного обсягу правової охорони конкретного технічного рішення.

Третя теза полягає у тому, що незважаючи на однаковий за змістом і наслідками обсяг правової охорони, що виражається у сукупності суттєвих ознак, наведених у формулі винаходу та корисної моделі, все ж таки у багатьох випадках доцільнішим є отримання патенту на винахід внаслідок існуючої при цьому процедури перевірки експертизи розробленого технічного рішення по суті, хоча й патент на корисну модель теж відіграє свою відмітну роль при набутті правової охорони.

Так, зокрема, патент на корисну модель України, що містить сукупність альтернативних ознак, і який виданий в результаті проведення тільки формальної експертизи, надає його власнику досить широкий обсяг прав, у тому числі можливість «блокування» ринку для потенційних конкурентів. Оскаржити такий патент можна в судовому порядку, однак така процедура вимагає певних витрат часу і коштів. Проте серйозний інвестор, як правило, схильється до наявності у винахідника «повного» патенту. Тому надалі у цій статті перевага надається саме розгляду прикладів формул винаходів.

Не претендуючи на всеохоплюваність, у цій статті наведено лише деякі приклади з практики щодо успішного складання і набуття охорони формул винаходів, що не є традиційними з точки зору класичної теорії патентування, і які, на думку автора, доцільно брати до уваги при патентуванні аналогічних за суттю (або за функціональними ознаками, підходами, методами вирішення задач тощо) технічних рішень.

Узагальнені етапи складання формули винаходу

Як зазначено в [4], перед складанням формули винаходу винахіднику або патентознавцю необхідно проаналізувати наступне:

- галузь техніки, до якої належить розроблений винахід;
- існуючий рівень техніки, включаючи інформацію про аналоги та найближчий аналог (прототип);
- виділити сукупність суттєвих ознак розробленого винаходу.

Результати зробленого попереднього зіставного аналізу доцільно оформити у вигляді таблиці, стовпці якої мають такі назви: «суттєві ознаки винаходу», «суттєві ознаки прототипу», «спільні для винаходу та прототипу ознаки (відомі ознаки)», «відмінності (різниця в ознаках винаходу і прототипу)», «відрізняльні ознаки».

При цьому послідовність етапів, які потрібно виконати для заповнення вищеназваної таблиці, мають такі особливості [4].

1. Формулюється назва винаходу. Для цього необхідно визначити, на вдосконалення чого були спрямовані зусилля винахідника.

Як правило, цей етап не визиває особливих труднощів у винахідників.

2. Формулюється технічний результат, який може бути отриманий при здійсненні винаходу.

Не дивлячись на уявну простоту формулювання отриманого (чи отримуваного) технічного результату, слід до цього етапу підходити досить прискіпливо. Адже при проведенні експертизи заявленого технічного рішення фахівці Укрпатенту досліджують причинно-наслідковий зв'язок тандему «сукупність заявлених суттєвих ознак – отриманий технічний результат». І якщо будь-яка ознака буде визнана експертизою такою, що не впливає на задекларований заявником в описі винаходу технічний результат, то заявник може мати надалі «багато клопоту», насамперед, пов'язаного насамперед з уточненням сукупності суттєвих ознак (чи окремої з них, що впливає чи не впливає на його досягнення),

або з уточненням отриманого технічного результату. Тому цей пункт треба розкривати якнайповніше, щоби в подальшому було що уточнювати (було з чого вибирати чи секвеструвати).

Нижче наведені деякі приклади (А, Б, В) формулювання технічного результату (для різних технічних рішень).

А. В основу винаходу (корисної моделі) поставлена задача удосконалення конструкції мобільного модуля (далі – ММ) для підвищення ефективності приєднання подібних модулів один з одним при використанні їх у потрібній кількості у складі малоповерхових житлових будинків модульного типу, призначених як для короткочасного, так і довготривалого проживання людей із заздалегідь вибраними умовами комфорту і ступенем автономності проживання, з урахуванням обмеженої вільної території, а також обмеженого зовнішнього простору існуючих одно- або багатопверхових об'єктів на території передбачуваного використання ММ, за рахунок підвищення універсальності конструкції ММ, а також особливостей компоновки і складу складових його конструкцій, систем і засобів (предметів).

Б. В основу винаходу (корисної моделі) поставлена задача підвищення ефективності способу шляхом вибору ефективної конструкції ММ, призначеного як для короткочасного, так і для довготривалого проживання людей із заздалегідь вибраними умовами комфорту і ступенем автономності проживання, а також досягнення оптимальності і компактності розміщення обраної конструкції ММ із збереженням ландшафту, флори і наявних об'єктів на існуючих вільних і частково зайнятих територіях, у тому числі на територіях, нетрадиційних для використання як місць для проживання, що приведе до спрощення, збільшення мобільності установки, зменшення часових витрат і здешевлення процедури монтажу житлових будівель модульного типу на основі ММ.

В. В основу винаходу поставлена задача створення компактного і універсального пристрою, призначеного для безпечної і надійної передачі цифрових даних на збільшену в порівнянні з існуючими значеннями відстань, згідно з діючими міжнародними стандартами передачі цифрових даних, в першу чергу платіжних даних або іншої інформації, а також для здійснення платежів, причому без фізичної наявності магнітних карт, сумісного з сучасними обчислювальними або комунікаційними системами, такими, як мобільні телефони, смартфони, планшети, або іншими електронними пристроями, дистанційно на пристрій зчитування магнітних карт, шляхом ефективного конструктивного виконання складових елементів пристрою і їх взаєморозташування та наявності ефективних зв'язків між ними, а також виконання елементів пристрою з ефективних матеріалів, що буде також сприяти портативності конструкції і поліпшеним енерго-економічним показникам роботи пристрою, а також буде забезпечувати безпечну і надійну передачу цифрових даних і сприяти наданню користувачеві повного контролю за виробленими транзакціями, а також приведе до простоти і зручності обслуговування користувача, особливо при виконанні платежів з використанням смартфона (телефону, планшету тощо).

3. Складається перелік суттєвих ознак (по групах взаємопов'язаних ознак) об'єкта винаходу.

4. Визначаються ознаки прототипу, що виконують таку ж функцію, що і ознаки винаходу.

5. Формулюються суттєві ознаки винаходу, що є спільні для заявляемого об'єкта, і прототипу. При цьому спільні ознаки, крім збігу за функцією, можуть частково співпадати за засобом виконання цієї функції.

6. Формулюються відмінності (тобто відрізняльні ознаки) розробленого винаходу від прототипу.

7. Складається формула розробленого винаходу.

Окрім цього, приступаючи до п.1 (аналізу галузі техніки), слід перш за все, визначити клас міжнародної патентної класифікації (МПК), виявити існуючі патенти-аналоги, проаналізувати особливості їх формул та складання описів, щоби заново «не винаходити велосипед», та робити шаблон свого опису відповідно до існуючих описів вже виданих

патентів з адаптацією на розроблений винахід. Це може значно полегшити роботу винахіднику при складанні опису розробленого технічного рішення.

Що стосується власне патентного аналізу, то особиста (суб'єктивна) думка автора статті полягає в тому, що у переважній кількості випадків (на моїй практиці ще не було щодної відмови у видачі патентів на винаходи) доцільно такий пошук (я б його назвав «експрес-пошук») робити лише по патентних базах Роспатенту й Укрпатенту, що знаходяться у вільному доступі, і не витратити зайвий (і часто дорогоцінний) час для здійснення повноцінного пошуку по БД різних країн, або не замовляти його спеціально у відповідних організаціях, таких, як УкрНТЕІ, Філія Укрпатенту тощо.

Адже існуючі опубліковані дослідження свідчать про те, що навіть в існуючих світових електронних БД (базах даних) патентної документації, внаслідок особливості функціонування мережі інтернет й існування «тупикових» інформаційних зон, тобто зон без зворотнього зв'язку, ймовірність достовірного пошуку, навіть по виданим патентам на винаходи, у світі не перевищує 85-90%. На практиці це означає, що існує (проте незначна) ймовірність того, що внаслідок видачі патенту на винахід, тобто патенту зі «світовою новизною», він все-ж таки може бути оскаржений (у судовому порядку), якщо його власнику буде протиставлене будь-якою особою аналогічне технічне рішення, навіть те, що не було раніше опубліковане для ознайомлення з ним широкого загалу.

Натомість для заявника для розуміння місця його потенційного винаходу серед аналогічних існуючих винаходів, тобто для аналізу новизни розробленого технічного рішення слід подавати клопотання про проведення експертизи по суті (яка для фізичної особи-заявника становить лише 150 грн, і результати якої, як правило, надсилаються заявнику протягом 18-20 місяців від дати пріоритету заявки на винахід), яка виявить, чи є розроблене рішення новим, або проводити такий же пошук в рамках «прискореної експертизи» за 60 робочих днів (за комерційними розцінками) з отриманням аналогічного результату за більш короткий термін.

Деякі особливості складання опису винаходу

Загальноприйняті вимоги до складання опису винаходу наведені в джерелах [2-4], і тому вони тут не аналізуються. Проте щоби у підсумку отримати позитивний (за результатами кваліфікаційної експертизи, як було зазначено вище) для заявника результат, слід мати на увазі наступне.

По-перше, слід дуже ретельно підходити до складання опису винаходу. Бажано виокремлювати (навіть підзаголовками) окремі розділи опису, наводити на початку опису детальну детермінацію використовуваних в описі термінів (наприклад, загальновідомо серед широкого загалу фахівців та «пересічних» громадян, що «драйвер» – це комп'ютерна програма, виконана у вигляді послідовності цифрових кодів; водночас «драйвер» – це конструктивний елемент або модуль, призначений для узгодження керуючого сигналу (від будь-якого джерела, здатного дати команду драйверу) і корисного навантаження, зокрема, індуктивної котушки випромінювача), а також наводити максимальну кількість інформації, що може бути прийнята до уваги експертизою для однозначного уточнення сукупності суттєвих ознак і технічного результату (і що може бути надалі «зачіпкою» при можливому «секвестрі» суттєвих ознак).

По-друге, потрібно складати опис і формулу винаходу таким чином, щоб одночасно досягти часто протилежних вимог. Так, з одного боку, формула винаходу повинна бути лаконічною, всеохоплюючою, і з найменшою кількістю суттєвих ознак (за класичним прикладом ігли Зінгера, що містить лише дві суттєві ознаки – голку, на одному з кінців якої знаходиться наскрізний отвір-вушко для протягання нитки, а на другому – загострений кінець). З іншого боку, формула повинна бути такою, щоби охоплювати найбільше правове поле, що детермінується сукупністю суттєвих ознак (тобто бути максимально узагальненою). Водночас формула винаходу (її відрізняльна частина) повинна містити у собі елементи ноу-хау, щоби сукупність суттєвих ознак неможливо було просто продублювати будь-якою особою і отримати описаний заявником технічний результат, тобто

щоби неможливо було б повноцінно її використати без згоди законного патентовласника (класичний приклад – склад всесвітньо відомого напою кока-кола, нерозкритий широкому загалу і до цього часу).

По-третє, слід, по-можливості, прагнути до складання опису і формули т.зв. «зонтичного патенту», тобто патенту, який би охоплював усі можливі (як на сьогодні, так і на майбутнє) варіанти формулювання і реалізації винаходу.

По-четверте, після складання формули, перед поданням опису до уповноваженого закладу (Укрпатенту) бажано провести так званий «мозковий штурм» формули винаходу у складі висококваліфікованих фахівців своєї організації на предмет можливості її «обходу», тобто здійснення т.зв. обхідного патентування, або можливості безкоштовного «запозичення» внаслідок очевидності. За результатами цього «мозкового штурму» бажано відкривувати фінальний варіант формули і опису винаходу.

По-п'яте, вищеописану у попередньому пункті процедуру з тією ж метою слід також повторити за результатами інформаційного пошуку і можливих зауважень (пропозицій щодо коригування формули) з боку експерта.

Деякі приклади складання формул винаходів «зонтичних» патентів

Вище було зазначено, що слід ретельно складати формулу винаходу, не розкриваючи повністю усю сутність розроблених технічних рішень, тобто залишаючи нерозкритими елементи ноу-хау. Адже переважну більшість українських патентів пишуть самі вчені та винахідники, які легко розкривають головну ідею винаходу, проте не вміють як треба захистити її юридично. Тому що до цієї справи слід долучати висококваліфікованих фахівців з інтелектуальної власності (патентних повірених). Додавимо – бажано не тільки з гуманітарною, а й з технічною освітою (чи краще – з обома освітами).

Так, наприклад, у роботі [5] наведено детальний аналіз типового прикладу «зонтичного патенту» України на корисну модель [6], що містить велику кількість альтернативних ознак. Проте цей приклад відноситься переважно до корисних моделей, для яких експертиза на новизну не передбачена.

На відміну від цього, нижче наведено формули з коротким аналізом їх особливостей для трьох типових «зонтичних патентів» винаходів, створених за замовленням автором статті, зокрема, відповідно до патенту України №82817 [7] і «свіжих» патентів України №106188 [8] та №106187 [9] (до речі, отриманих за 3,5 місяці від дати подання за «прискороною» процедурою).

Формулу першого з цих винаходів за прикладом американської патентної формули було (вперше в Україні – *прим. авт.*) складено автором цієї статті, як довіреною особою заявника, для патенту України на винахід №82817 «Полімерний стрижневий ізолятор» [7].

Ця формула звучить так: «полімерний стрижневий ізолятор, що містить електроізоляційний склопластиковий стрижень і ізолюючий елемент, які з'єднані між собою за допомогою зв'язуючої речовини, а також металеві наконечники, ізолюючий елемент виконаний у вигляді суцільнолітотої оболонки з силіконової гуми у вигляді корпусу і кільцевих ребер, що мають конусоподібне заглиблення в нижній частині, який відрізняється тим, що оболонка виконана з силіконової гуми, що містить активні наповнювачі, у вигляді високомолекулярного силікоханового каучуку або вулканізованої рідкої двокомпонентної силіконової гуми на основі компонентів *A* і *B* при їх співвідношенні 1:1 (мас. ч.)». Крім того, далі наводяться залежні пункти формули, що відображають різні варіанти формулювання і використання винаходу.

Тобто у незалежному пункті формули цього винаходу не розкривається конкретна сутність двох компонентів силіконової гуми *A* і *B*, що робить її універсальною і придатною для охорони впродовж усього терміну дії патенту на території України (що, як відомо, становить 20 років, звісно, за умови регулярної сплати щорічного збору за його підтримання) для будь-якої двокомпонентної силіконової гуми з наперед невідомими складами компонентів *A* і *B*, що мають співвідношення 1:1 (мас. ч.). Проте грамотне складання формули таких винаходів – справа досвіду і кваліфікації винахідників чи патентних

повірених.

Незалежний пункт формули іншого аналізованого винаходу за патентом України №106188 [8] виглядає так: «1. Спосіб індуктивної передачі цифрових даних, за яким отримують попередньо записані на електронні пристрої цифрові дані, що зберігає магнітна смуга, платіжних карток, і генерують магнітні імпульси високої потужності, що містять цифрові дані магнітної смуги, які потім приймають за допомогою пристрою для зчитування магнітних карт (7) в приймаючому пристрої (14), який відрізняється тим, що, регулюють нормовану потужність випромінювання шляхом зміни полярності, що полягає у швидкому перемиканні полярності напруги живлення, прикладеної до індуктивної котушки випромінювача, з одночасним посиленням струму в індуктивній котушці випромінювача (2), осі випромінюючої і детектуючої індуктивностей (19) розташовують, наприклад, паралельно, за рахунок чого забезпечують поляризацію сигналу головки магнітного випромінювача в індуктивній котушці, здійснюють передачу даних з обчислювальної або комунікаційної системи, що міститься в пристрої передачі даних індуктивним методом, з встановленим у них програмним забезпеченням, шляхом розташування вісі індуктивної котушки випромінювача (2) паралельно щілині приймача карт із магнітною смугою, на відстані до 15 см».

Особливістю аналізованої формули винаходу [8] є те, що, по-перше, фактично охоплюється увесь спектр можливого конструктивного розташування осей випромінюючої і детектуючої індуктивностей, у тому числі й переважне (що використовується на практиці) паралельне їх розташування. По-друге, суттєвою ознакою у формулі винаходу є наявність будь-якого (існуючого як зараз, так і у майбутньому) програмного забезпечення як такого, априорі встановленого в обчислювальної або комунікаційній системі. По-третє, заявляється максимальний радіус дії індуктивної котушки випромінювача щодо приймача карт із магнітною смугою (що становить від 0 см і до 15 см), що є «домінуючою» суттєвою ознакою винаходу, не шляхом конкретного конструктивного виконання чи взаємного розташування, чи використання конкретних матеріалів елементів котушки, а «опосередковано», що поширює цю суттєву ознаку на будь-яке існуюче чи майбутнє виконання індуктивної котушки без конструктивного детермінування складаючих її елементів.

Повна редакція формули третього з аналізованих «зонтних» патентів України на винахід №106187 [9] подана нижче.

Формула винаходу

1. Система передачі цифрових даних індуктивним методом, що містить пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом, приймаючий пристрій, обчислювальні системи, комунікаційні системи, а також пристрій сполучення з вищевказаними системами, при цьому пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом містить драйвер випромінювача та індуктор, виконаний у вигляді індуктивної котушки випромінювача, яка відрізняється тим, що, в пристрій передачі даних індуктивним методом введено синтезатор сигналу, який містить обчислювальну мікросистему реального часу, виконану, наприклад, у вигляді мікро-ЕОМ, та пристрій сполучення у вигляді драйвера, при цьому синтезатор сигналу з'єднаний з драйвером випромінювача, що з'єднаний з індуктивним випромінювачем, і виконаний з можливістю перемикання полярності напруги живлення, прикладеної до індуктивної котушки випромінювача, що виконана з можливістю передачі цифрових даних в приймаючий пристрій у вигляді магнітної голівки зчитувача на відстань до 15 см, з одночасним посиленням струму в індуктивній котушці випромінювача.

2. Система за п. 1, яка відрізняється тим, що, обчислювальна мікросистема реального часу синтезатора сигналу (5) виконана з можливістю виключення балансування обчислювального навантаження.

3. Система за п. 2, яка відрізняється тим, що, обчислювальна мікросистема реального часу синтезатора сигналу (5) виконана з можливістю послідовної установки значення поточного кадру сигналу на виводах дворозрядної цифрової шини з частотою відтворення сигналу в межах від 0 Hz до 4 KHz.

4. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, як драйвер випромінювача (6) системи містить високочастотний перемикач з середньою точкою споживання і стабілізацією напруги середньої точки відносно верхньої і нижньої точок живлення.

5. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій сполучення (4) з обчислювальними і комунікаційними системами (12) виконаний з можливістю передачі даних і керуючих команд пристрою передачі цифрових даних індуктивним методом (13) і з можливістю перевірки стану цього пристрою (13).

6. Система за п. 5, *яка відрізняється тим, що*, пристрій сполучення (4) з обчислювальними і комунікаційними системами (12) виконаний з можливістю підтримання стандартних методів передачі даних, таких, як, наприклад, Bluetooth, UART, RS232, USB та інших.

7. Система за п. 5, *яка відрізняється тим, що*, пристрій сполучення (4) виконано у вигляді кнопок або перемикачів режимів.

8. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, плоске осердя (18) індуктивної котушки випромінювача (2) виконано з магнітно-нейтрального або магнітопровідного матеріалу матеріалу.

9. Система за п. 8, *яка відрізняється тим, що*, плоске осердя (18) котушки випромінювача (2) виконано довгастої форми прямокутного перерізу.

10. Система за п. 8, *яка відрізняється тим, що*, плоске осердя (18) індуктивної котушки випромінювача (2) виконано довгастої форми прямокутного перерізу із заокругленими кінцями або з поперечним перерізом у вигляді ламаних граней.

11. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, обмотка індуктивної котушки випромінювача (2) виконана із струмопровідних матеріалів з ізоляцією кожного витка від сусідніх витків.

12. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний з можливістю емулювання однієї доріжки номер 1 (track 1).

13. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний з можливістю емулювання однієї доріжки номер 2 (track 2), що містить необхідні платіжні дані у разі виконання платіжних операцій.

14. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний з можливістю емулювання однієї доріжки номер 3 (track 3).

15. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний у вигляді накладки до електронного пристрою.

16. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний у вигляді захисного чохла до електронного пристрою.

17. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний у вигляді брелка.

18. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний у вигляді браслета.

19. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, індуктивна котушка випромінювача (2) виконана з добротністю в межах від 0,0001 до 1200 $\mu\text{H}/\Omega$.

20. Система за п. 19, *яка відрізняється тим, що*, індуктивна котушка випромінювача (2) виконана з нерегульованим укладанням витків.

21. Система за п. 19, *яка відрізняється тим, що*, індуктивна котушка випромінювача (2) виконана з упорядкованим укладанням витків.

22. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, обчислювальна система (12), наприклад, у вигляді мобільного пристрою, забезпечена програмним забезпеченням (17), реалізованим на базі алгоритму безпечного зберігання реквізитів (16).

23. Система за п. 1, *яка відрізняється тим, що*, обчислювальна система (12), забезпечена програмним забезпеченням (17) реалізованим на базі алгоритму авторизації та ідентифікації.

24. Система за п. 1, яка відрізняється тим, що, обчислювальна система (12) і приймаюча система банку (15) програмно і апаратно виконані з можливістю одночасної реалізації сервісу one-time-pin при реалізації алгоритму кріптофункції.

25. Система за п. 1, яка відрізняється тим, що, пристрій передачі цифрових даних індуктивним методом (13) виконаний з можливістю генерування сигналу при перемиканні полярності.

26. Система за п. 1, яка відрізняється тим, що, драйвер випромінювача (6) виконаний за схемою Н-моста.

27. Система за п. 1, яка відрізняється тим, що, елементи сервісу one-time-pin розташовані в обчислювальній системі (12) та приймаючій системі (15) банку.

Особливістю незалежного пункту аналізованої формули винаходу [9] є те, що, по-перше, обчислювальну мікросистему реального часу, виконують як у вигляді мікро-ЕОМ, так і у вигляді будь-якого іншого засобу, що може використовуватись у майбутньому. По-друге, «домінуючою» суттєвою ознакою винаходу є те, що індуктивна котушка випромінювача виконана з можливістю передачі цифрових даних в приймаючий пристрій у вигляді магнітної голівки зчитувача на відстань від 0 см до 15 см. Причому це також досягається не за рахунок конкретного конструктивного виконання чи взаємного розташування, чи використання конкретних матеріалів елементів котушки (за класичною патентною теорією складання формули винаходу на пристрій), а «опосередковано». Це поширює цю суттєву ознаку на будь-яке існуюче чи майбутнє виконання чи використання індуктивної котушки без конструктивного детермінування складаючих її елементів.

Прикінцеві положення

Аналізуючи вищезазначене, можна прийти до однозначного висновку, що складання формули і опису винаходу включає в себе досить велику кількість дій, які вимагають спеціальних знань і високої кваліфікації. Адже ця робота вимагає до себе серйозного ставлення. Тому логічно і виправдано віддавати таку роботу на аутсорсинг профільним фахівцям, зокрема, тим фахівцям, що мають, крім базової технічної освіти, спеціальну освіту в сфері інтелектуальної власності (патентним повіреним).

Бажано, щоби такий фахівець володів ґрунтовними знаннями сукупності спеціальних предметних дисциплін технічного спрямування, тобто не був би виключно фахівцем вузького профілю (наприклад, юристом у сфері інтелектуальної власності). Адже без наявності відповідного досвіду практичної роботи і спеціальних знань, кваліфікованого проводити таку роботу на високому рівні щодо винаходів, де існує безліч тонкощів і нюансів, практично неможливо.

Слід відзначити, що вищенаведені нотатки є лише авторським поглядом на досліджувану проблематику та деякі шляхи її вирішення. У зв'язку з цим я запрошую колег розгорнути дискусію з цього приводу і висловлювати свої думки на сторінках журналу, а також на своїй веб-сторінці [10].

Висновки

Проаналізовані деякі особливості складання опису і формули винаходу. Наведені приклади формул винаходів «зонтних» патентів та здійснено їх короткий аналіз. Зазначено, що внаслідок існування безлічі тонкощів і нюансів, таку роботу виправдано віддавати на аутсорсинг профільним фахівцям, зокрема, тим фахівцям, що мають, крім базової технічної освіти, спеціальну освіту в сфері інтелектуальної власності (патентним повіреним).

Література

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, №7, ст. 32 (із змінами, внесеними згідно із Законами № 5460-VI від 16.10.2012, ВВР, 2014, № 2-3, ст.41).
2. Правила складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 22.01.2001 № 22 із змінами згідно з наказом № 154 від 26.02.2004р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2001р. за № 173/5364.
3. Правила розгляду заявки на винахід та заявки на корисну модель. Затверджено наказом Міністерства освіти і науки України 15.03.2002р. № 197 із змінами згідно з наказом №578 від 14.06.2011р. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 15 квітня 2002р. за № 364/6652.
4. Крайнев П.П. Патентування винаходів в Україні / П.П. Крайнев, Л.І. Работягова, І.І. Дятлик. – К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2000. – 340 с.
5. Колосов О.Є. Використання альтернативних ознак у формулі винаходу чи корисної моделі / О.Є. Колосов // Інтелектуальна власність. – 2014. – №6.
6. Пат. України на кор. мод. №87283, МПК (2006) E01H15/00. Спосіб розміщення житлових будинків модульного типу для проживання людей. Заявник – Погребний Є.Л. Заявка u№2013 14295; заявл. 09.12.2013. Опубл. 27.01.2014, Бюл. №2.
7. Пат. України на винахід №82817, МПК H01B17/00, H01B19/00. Полімерний стрижневий ізолятор. Заявники – Тарасенко О.А., Кульматицький В.В., Оводов А.В. Заявка a№2007 13389; заявл. 30.11.2007. Опубл. 12.15.2008, Бюл. №9.
8. Пат. України на винахід №106188, МПК G08C19/00, H04B5/00, G06K7/00. Спосіб індуктивної передачі цифрових даних. Заявник – Марценюк-Кухарук А.А. Заявка a№2014 04234; заявл. 22.04.2014. Опубл. 25.07.14, Бюл. №14.
9. Пат. України на винахід №106187, МПК G08C19/00, G06K7/00, H04B5/00. Система передачі цифрових даних індуктивним методом. Заявник – Марценюк-Кухарук А.А. Заявка a№2014 04233; заявл. 22.04.2014. Опубл. 25.07.14, Бюл. №14.
10. www.kolosov.ua; www.kolosov.kiev.ua